

Filón Alexandrijský a Flavius Josephus

Tereza Kvasničková

Životní data

Filón Alexandrijský (asi 20 př. n. l. – po roce 40)

- Snaha sjednotit řeckou filosofii (zejména platonismus a stoicismus) s judaismem, řecky vzdělaný, přesvědčen, že judaismus a řecká filozofie se navzájem v jádru neliší.
- Pokládal židovskou Bibli za alegorii
- Alexandrie, bratr alabarcha Alexandr, synovci Tiberius Julius Alexander, Marcus Julius Alexander+Bereniké
- Psal apologie judaismu, historická díla, filosofská díla
- V letech 39/40 se zúčastnil delegace alexandrijských Židů k císaři Caligulovi, o čemž se vyjádřil ve svém autobiografickém díle *Legatio ad Gaium*, žádal císaře, aby zajistil práva Židů v Alexandrii, popisuje jejich utrpení, podrobně, aby charakterizoval alexandrijské Řeky jako agresory v občanských sporech, které zanechaly mnoho mrtvých Židů a Řeků.
- transcendentní Bůh, Logos je prostředníkem mezi Bohem a světem, hmota, lidské tělo je vězením duše, osvobození duše, extáze

Flavius Josephus (narozen 37/38 n. l. v Jeruzalémě ; zemřel kolem 100 pravděpodobně v Římě)

- Rodina patřila k jeruzalémské vyšší třídě
- Od 16 let zkoumal filozofické školy judaismu
- Josefova cesta do Říma v letech 63/64. Chtěl dosáhnout propuštění židovských kněží, které prefekt Felix „zatkł pro lehkou a fiktivní věc“, seznámil se s císařovnou Poppeu Sabinou a ta kněze propustila
- V době povstání (r. 66) byl odeslán do Galileje jako velitel, 20. 7. roku 67 n. l. však musel před Římany kapitulovat. R. 69 byl Vespasiánem propuštěn ze zajetí, zůstal u Tita a přesvědčoval své krajany, aby se vzdali, dožil v klidu v Římě
- Židovská válka (Bellum Judaicum)
- Židovské starožitnosti (Antiquitates Judaicae)
- Z mého života (Vita)
- Contra Apionem

Filón Alexandrijský

- WHO IS THE HEIR OF DIVINE THINGS XLII 42.205-6 A Otec, který stvořil vesmír, dal svému archandělskému a nejstaršímu Slovu přednostní dar, stát na hranici obou a oddělit to, co bylo stvořeno od Stvořitele. A to samé Slovo neustále podporuje nesmrtelného Boha jménem smrtelné rasy, která je vystavena utrpení a bídě; a je také velvyslancem vyslaným Vládcem všech do předmětné rasy. A Slovo se raduje z daru, a jásá, ohlašuje ho a chlubí se jím a říká: „A já stojím uprostřed mezi Pánem a Tebou; jsem nestvořený jako Bůh, ani nejsem stvořený jako vy...
- "XXXIV. (165) Rozdělil chlad a teplo a léto a jaro, různá roční období, rozdělené stejným dělícím Slovem.
- XLVI. (215) Slovo, které je rozdělilo, tvořilo číslo sedm, rozdělilo dvě trojice a usadilo se mezi nimi
- QUESTIONS AND ANSWERS ON GENESIS, II (62) Čím to je, že mluví jako o nějakém jiném bohu a říká, že vytvořil člověka podle obrazu Božího, a ne že ho vytvořil podle obrazu svého? (1Mo 9:6). Tato věštecká věta vyslovená Bohem byla velmi vhodná a bez jakékoli lži, protože podle podoby nejvyššího Otce vesmíru nemohla vzniknout žádná smrtelná věc, ale pouze podle vzoru druhého božstva, kterým je Slovo nejvyššího Bytost;
- THE SPECIAL LAWS, XVI. (81) Nyní je Božím obrazem Slovo, kterým byl stvořen celý svět.
- Bůh, pastýř a král vesmíru, se svým Slovem a Prvorozeným synem jako místokrálem, je veleben v žalmu „Pán mě pastýři.
- ON THE MIGRATION OF ABRAHAM (6) Co tedy může být, kromě Slova, které je starodávnejší než všechny věci, které byly stvořeny, a jehož prostřednictvím Vládcem vesmír řídí všechny věci?
- "On the Confusion of Tongues," (146) „A i kdyby ještě nebyl nikdo, kdo by byl hoděn být nazýván Božím synem, ať se vážně snaží pracovat, aby byl ozdoben podle jeho prvorozeného Slova, nejstaršího z jeho andělů, jako velkého archanděla mnoha jména; neboť je nazýván autoritou a jménem Boha a Slova a člověka podle Božího obrazu a toho, kdo vidí Izrael. “

Filón: Flaccus

- I. (1) Flaccus Avillius následoval Sejana ve své nenávisti a nepřátelských úmyslech proti židovskému národu. Nebyl skutečně schopen zranit celý lid otevřenými a přímými prostředky tak, jak byl, jelikož měl pro takový účel méně moci, ale způsobil to nejnepříjemnější zlo všem, kteří se dostali na jeho dosah. Navíc, i když útočil pouze na část národa, ve skutečnosti namířil své cíle proti všem, přičemž postupoval spíše uměním než silou;
- IX. (62, 68-70) Jedná se tedy o chování nepřátel v době války; Pojdme se nyní podívat, co udělali ti, kteří před malou dobou byli přáteli v době míru. Protože poté, co je vyplenili a vyhnali z jejich domovů a z většiny čtvrtí města, naši lidé, jako by byli obklíčeni kruhem obléhajících nepřátel, viděli, jak jejich manželky a děti umírají před očima nepřirozeným hladomorem... A nejmilostivější ze všech jejich pronásledovatelů v některých případech upálili celé rodiny, manžely se svými manželkami a kojenecké děti se svými rodiči uprostřed města, nešetřili ani věkem, ani mládím, ani nevinnou bezmocností kojenců. A když měli nedostatek paliva, shromáždili dřevo a zabili je spíše kouřem než ohněm, což způsobilo ještě nešťastnější a zdlouhavější smrt pro ty nešťastné lidi, takže jejich těla ležela v každém směru napůl spálená. A pokud někteří z těch, kteří měli hole, byli příliš pomalí, aby si vzali vlastní nábytek, vyplenili je a upálili, okradli je o jejich nejnákladnější předměty.
- X. (73-77) Ale poté, co Flaccus podupal všechna práva a pošlapal všechny zásady spravedlnosti a nenechal žádnou část Židů osvobozenou od extrémní závažnosti své úmyslné zloby, v bezmeznosti své ničemnosti vytvořil obludný a bezprecedentní útok. Byl vynálezcem nových skutků nepravosti, protože zatkl třicet osm členů naší rady starších, kterou si náš zachránce a dobrodinec Augustus po smrti krále zvolil, aby řídila záležitosti židovského národa naše vlastní rada... zatkl je, řeknu, v jejich vlastních domech a přikázal aby byli uvrženi do vězení, a uspořádal skvělý průvod, ve kterém šla těla starých mužů se svázanými rukama doprostřed tržiště, někteří s řemínky a jiní se železnými řetězy, které vedl na trh. A pak jim přikázal, aby se postavili před své nepřátele, kteří seděli, aby byla jejich hanba viditelnější, a nařídil jim, aby byli všichni svlečeni a zbičováni pruhou takovým způsobem, že jen ti nejhorší zločinci jsou obvykle bičováni tak přísně, že někteří z nich v okamžiku, kdy byli zbičováni, zemřeli na rány, zatímco jiní byli po dlouhou dobu tak nemocní, že jejich uzdravení bylo zoufalé.
- XXI. (180, 190) Ale Gaius, který byl člověkem nelidské povahy a nenasytný ve své pomstě, nenechal, jak to dělají někteří lidé, pustit ty, kteří byli kdysi potrestáni, ale zuřili proti nim bez konce, a neustále vymýšlel nějaké nové a hrozné utrpení pro jim; a především nenáviděl Flacca do takové míry, že podezíral všechny, kdo nesli stejné jméno... A na celém místě tekla krev, která byla vylitá z jeho četných žil, které byly podřezány v každé části jeho těla a které vylévaly krev jako z fontány. A když byla mrtvola vtažena do vykopaného příkopu, větší část končetin se oddělila od těla, šlachy, kterými je celé tělo drženo pohromadě, byly všechny proříznuty. Takový byl konec Flacca, který takto trpěl a byl nejviditelnějším důkazem toho, že národ Židů nezůstal opuštěný prozřetelnou pomocí Boží.

Filón

- **Gaius Caesar Augustus Germanicus (37 - 41)**
- **Filón Alexandrijský: Legatio Ad Gaium, XLIII, 346:** „Synagógy naplnil obrazy a sochami své vlastní podoby... a velký chrám... proměnil ve svůj vlastní chrám, aby ho mohl nazvat chrámem nového Jupitera.“
- **Legatio Ad Gaium, XLV, 366-367:** „Když se však naše prosby za spravedlnost rozpadly... my, kteří jsme byli unavení a vyčerpání... v neustálém očekávání ničeho jiného než smrti... v naší agónii jsme se uchýlili k prosbě k jedinému pravému Bohu, modlili jsme se, aby ztlumil hněv tohoto falešně nazývaného boha... A on (císař) se stal mírumilovným, jen řekl: „Tito muži se mi nezdají, že by byli tak zlí, jsou nešťastní a pošetilí, že nevěří, že jsem byl obdařen Boží přirozeností.“ Tak nás propustil a přikázal nám, abychom odešli.“ **r. 39 n.l.**
- **Filón z Alexandrie: Legatio ad Gaium, XXXVIII, 301:**
- **Pilát Pontský (26–36 n. l.)** „Když však tuto petici vytrvale odmítal, protože byl muž velmi nemilosrdný, stejně jako velmi tvrdohlavý, vykřikli: „Neznič mír, který existuje. Neporušuj starověké zákony; nepředstírej, že jsi neurážel náš národ. Tiberius nechce, aby byl porušován některý z našich zákonů nebo zvyků.“
- ALLEGORICAL INTERPRETATION, II
- II. (4)... „Neboť mu udělám,“ říká Bůh, „pomocné setkání pro něj.“ Bůh nejprve stvořil mysl [tj. Adama] a následně se připravuje na pomocníka [Evu, jak uvidíme]. Ale to vše mluví alegoricky, v souladu s principy přírodní filozofie; protože vnější vjem a vášně duše jsou všechny mladší než duše, a jak jí pomohou, uvidíme dále, ale v současné době budeme uvažovat o skutečnosti, že jsou pomocníky mladšími než předmět, kterému pomohli.
- Filón tvrdí, že Eva představuje smysly, jednoho ze dvou pomocníků intelektu.
- III. ... (7) Nyní se ale podívejme, jak ta část, která byla dříve odložena, funguje jako pomocník: jak naše mysl pochopí, že takové a takové věci jsou černé nebo bílé, pokud jako pomocníka nepoužívá zrak? a jak to ví, že hlas muže, který zpívá, je sladký nebo naopak rozladěný, pokud mu nemá pomoc sluch? A jak lze poznat, že výdechy jsou voňavé nebo páchnoucí, pokud nevyužívá čich jako svého spojence? Jak znovu posuzuje různé příchutě, kromě vkusu asistentky, chuti? Jak lze rozlišit mezi tím, co je drsné a co hladké, kromě hmatu? ...
- IV. (9) Nyní existují dva druhy asistentů, jeden se skládá z vášní a druhý z vjemů. ... (11) Ale vášně, které přirovnává ke zvířatům a ptákům, protože poškozují mysl, jsou nespoutané a divoké a protože podle způsobu ptáků sestupují na intelekt; jejich nástup je rychlý a těžko snesitelný; ...
- [Druhou kategorií asistentů jsou vášně, které představují zvířata.]

Antiquitates Judaicae, xviii.8, § 1,

- V Alexandrii nyní nastal bouřka mezi židovskými obyvateli a Řeky; a z každé strany byli vybráni tři velvyslanci, kteří přišli ke Gaiovi. Jedním z těchto vyslanců z Alexandrijského lidu byl Apión, který proti Židům pronesl mnoho rouhání; a mimo jiné jim řekl, že je obvinil ze zanedbávání poct, která patřila Caesarovi; protože zatímco všichni, kdo byli podřízeni římské říši, stavěli Gaiovi oltáře a chrámy a v ostatních ohledech jej všeobecně přijímali, když přijímali bohy, tito Židé sami považovali za nečestné stavět na jeho počest sochy stejně jako přísahat na jeho jméno. Mnoho z těchto těžkých věcí řekl Apión, čímž doufal, že vyprovokuje Gaia k hněvu na Židy. Ale Filón, hlavní představitel židovského velvyslanectví, muž, který je podle všeho význačný, bratr Alexandra Alabarcha a který není filozoficky zručný, byl připraven se proti těmto obviněním bránit; ale Gaius mu to zakázal a byl také v takovém vzteku, že se otevřeně zdálo, že se chystá způsobit jim velmi velké potíže. A když byl Filón takto uražen, vyšel ven a řekl těm Židům, kteří byli s ním, že by měli mít odvahu, protože Gaiova slova o nich skutečně ukazovala hněv.

Filón

- Howard Kreisel: Prophecy: The History of an Idea in Medieval Jewish Philosophy, 2012, s. 81. Určitě nejslavnějším židovským představitelem této doktríny ve starověkém světě byl Filón Alexandrijský. Filón předpokládal božskou hypostázi, Logos (Slovo), které slouží jako Boží prostředník při stvoření a vládnutí nad světem.
- Bill Zuersher: Seeing Through Christianity: A Critique of Beliefs and Evidence, 2014, s. 168. Filón Alexandrijský (asi 40 n. L.) syntetizoval řeckou filozofii a judaismus. Koncept loga si vypůjčil od stoiků a spojil jej s židovskou myšlenkou „Božího slova“ v Žalmu 119 a „Moudrosti“ v Příslovích 1-9.16.
- Pieter Willem van der Horst: Jews and Christians in Their Graeco-Roman Context: Selected ... 2006, s. 108 Práce In Flaccum je jedním ze dvou tzv. Historických pojednání tohoto alexandrijského židovského filozofa... Filón říká, že koncem léta roku 38, se souhlasem a dokonce podporou Flacca, římského guvernéra Alexandrie a Egypta z let 32–38 n. l., zahájil dav Řeků a Egyptanů pogrom proti velké Židovské komunitě v Alexandrii.
- Adam Kirsch: The People and the Books: 18 Classics of Jewish Literature, 2016, s. Filónovým cílem při psaní „Proti Flaccovi“ nebylo jen zaznamenat kampaň proti Židům, ale ukázat, že Bůh ... Přesto Filónův pokus vysvětlit alexandrijské nepokoje jako vítězství Židů a židovského boha nemůže pomoci. ... To je jasné v jiném pojednání „O velvyslanectví ke Gaiovi“, které tvoří jakési pokračování „Proti Flaccovi. ... Pravděpodobně by to byl morální příběh v duchu „Proti Flaccovi“, ukazující, jak Caligulovy trestné činy proti Židům ...
- Helmut Koester: Introduction to the New Testament: History, culture, and ... - 1982, s. 274 Filón popsal tyto události ve svých spisech Ad Flaccum a Legatio ad Gaium. Tyto dva spisy patří k jednomu ze dvou různých žánrů, které charakterizují jeho literární tvorbu. Jsou to apologie.
- Mark W. Elliott: Providence: A Biblical, Historical, and Theological Account, 2020, Když nyní Filón ve svém Legatio ad Gaium diskutuje o své současné situaci, dává jasně najevo, že ačkoli prozřetelnost existuje univerzálně pro stvoření, jedná zvláště pro Boží lid. Pro Izrael to nebyla žádná abstraktní doktrína.

Flavius Josephus

- Melvin J. Lasky: *Media Warfare: The Americanization of Language* - 2011, s. 181 Bývalý židovský vojenský velitel Flavius Josephus, který přeběhl k Římanům, spojuje ve své slavné polemice *Proti Apiónovi* (kolem roku 100 n. L.) temperamentní obranu svých starých spoluvěřících, rozbíjí antisemitské předsudky své doby ...
- Per Bilde: *Flavius Josephus Between Jerusalem and Rome: His Life, His ...* 1988, s. 108 Ve skutečnosti je ta kniha něco úplně jiného, jmenovitě apologie napsaná za účelem obrany Josepha proti obviněním, která na něj vznesl Justus z Tiberiady.
- Robert Johns: *The Visions of Daniel the Hebrew Prophet*, 2012, 365. Flavius Josephus byl židovský historik, který žil generaci po Kristově době (asi 38 - asi 101)... Jako historik nebyl Josephus dokonalý.
- Hadas Lebel: *Flavius Josephus*, 2001, s. 208 Jeho postavení člena kněžské aristokracie zajistilo jeho důvěryhodnost u jeho vlastního lidu; jeho osobní svědectví v kombinaci s dokumentací, ke které měl přístup, by zaručovalo historickou přesnost díla,
- Joseph Sievers, Gaia Lembi: *Josephus And Jewish History in Flavian Rome And Beyond* - 2005, s. 66 Josephus však Tita zbavuje viny tím, že prokazuje jeho bezmocnost v zabránění zničení chrámu.
- Villalba i Varneda, Pere: *The Historical Method of Flavius Josephus*, 1986, s. 17 Flavius Josephus využívá tento okamžik, aby ukázal, že Římané nebyli těmi, kdo zahájili válku, a také chválil moudrost Vespasiána, který radil počkat.
- Flavius Josephus, Henry Leeming, Katherine Leeming: *Josephus' Jewish War and Its Slavonic Version: A Synoptic ...* 2003, s. 32 Josephus Flavius samozřejmě nemohl popsat Římany tak negativně.
- Louis H. Feldman, Gaohei Hata: *Josephus, the Bible, and History*, 1989, s. 188 Tato nenávisť ze strany Josepha vůči Zealótům a jeho rozhořčení u saduceů vycházejí tedy ze stejného zdroje... skupina saduceů, je Josephem ostře kritizována a v důsledku toho má negativní popis.

Manéthó (asi 305–241 př. n. l.)

- Arnaldo Momigliano: *Essays on Ancient and Modern Judaism*, 1994, s. 18 Flavius Josephus věnuje velkou část své knihy *Proti Apiónovi* odhalení nepřátelské verze Exodu, kterou egyptský kněz Manéthó údajně napsal ve své historii Egypta v řečtině z doby kolem 270 př. n. l. V Manethónově příběhu je ztotožňování Židů s Hyksósy nepříjemnější díky další identifikaci Židů s malomocnými.
- Tricia Miller: *Jews and Anti-Judaism in Esther and the Church* -, 2015, s. 47 Manethó, kněz v egyptské Héliopolis. Manéthóva práce odhalila protižidovský trend v helénistickém Egyptě, ale ještě významněji pomohla popularizovat již existující, opakující se antisemitská témata.
- Albert S. Lindemann: *Antisemitism: A History*, 2010, s. 22 Manéthóvo proti-vyprávění lze v dějinách antisemitismu nazvat klasickým, v tom smyslu, že radikálně zvrátil nároky Židů na svatost a božskou přízeň, což je činilo odpornými i nebezpečnými.
- John H. Hayes: *Interpreting Ancient Israelite History, Prophecy, and Law* - 2013, s. 3 Snad nejvýznamnějším příkladem této protižidovské verze Mojžíše a počátků Židů je ta, kterou připsal Manéthóvi (třetí století př. n. l.) Josephus (*Contra Apionem* 1,73–91, 93–105, 228–52),
- Avigdor Tcherikover, Victor Tcherikover: *Hellenistic Civilization and the Jews*, 1961, s. 362 Toto pravidlo bylo bezkonkurenční krutostí; malomocní vypálili města a vesnice, vyplenili chrámy, ... Tento příběh byl spojován s hyksóskou invazí a teprve později, po Manethově době, byly přidány příběhy Židů.
- Samuel Davidson: *An Introduction to the Old Testament, Critical, Historical, ...* 1862, s. 248 Nejsme schopni rozpoznat společný historický základ ve dvou příbězích; nebo identifikovat Hyksósy a Izraelity. Manethó určitě oba národy oddělil, ale Josephus je mohl zmást.
- Emil Schürer, Géza Vermès, Fergus Millar: *The History of the Jewish People in the Age of Jesus Christ ...* Osarsiph také povolal Hyksósy z Jeruzaléma jako spojence a malomocní s jejich pomocí vyhnali krále Amenóphise ... Josephus nebo zprostředkující zdroj evidentně četli tuto historii původu Židů v textu Manethó. ... Jiní přijali hlavní příběh jako Manethónův, ale přidělili identifikaci Osarsipha s Mojžíšem (C. Ap. I 26 (250)) antisemitskému interpolátorovi.